

under andre Forhold paa Pengemarkedet vil stille sig anderledes, er ikke godt at vide, men foreløbig maa man altsaa gaa ud fra, at det vil blive dyrere for Staten at ty til Kreditforeningerne. Men jeg mener ikke, at denne Omstændighed skulde kunne afholde en Finansminister fra at gaa denne Vej, saafremt andre Omstændigheder i øvrigt maatte tale derfor, og det Hensyn, som kan komme til at tale derfor, er Hensynet til ikke i Utide at forøge Statens egen Gæld. Det vil her komme til at dreje sig i 5 Aar om et aarligt Beløb af 1,800,000 Kr., det vil sige 9 Mill. Kr. Hvis man gaar ud fra, at man ved at tage Pengene gennem Kreditforeningerne kommer til at betale f. Eks. $\frac{1}{2}$ pCt. mere om Aaret, vil det blive 45,000 Kr. om Aaret, som det vil koste Staten mere at tage Pengene igennem Kreditforeningerne end gennem direkte Statslaan. Det maa da blive Genstand for Overvejelse til enhver Tid, om Staten hellere maa bringe dette Offer fremfor at gaa til en Forøgelse af Statsgælden, hvilket under mange Omstændigheder kan være særdeles ubelejligt. Jeg ønsker at betone, at man paa ingen Maade tør gaa ud fra, at det maa anses for en mindre hensigtsmæssig finansiel Disposition muligvis at bringe et saadant Offer, hellere end at optage et Statslaan. — Den anden Betænkelighed, som den ærede Ordfører fremhævede, var den, at man her kommer ind paa at garantere Kreditforeningsobligationer, saaledes at Staten ikke blot garanterer Betalingen af den aarlige Rente, men ogsaa selve Kapitalen. Jeg er nu tilbøjelig til at mene, at den Distinktion, som i saa Henseende er gjort med Hensyn til de bestaaende Husmandskreditforeningers Obligationer, i Virkeligheden er betydningsløs. Jeg mener, at enten man siger rent ud, at disse Obligationer ere garanterede af Staten, eller man siger, at den aarlige Rentebetaling er garanteret af Staten, kommer det, saaledes som Forholdene ligge, egentlig ud paa det samme. Men selv om man vil fastholde, at det alligevel medfører noget nyt, hvis vi udtrykkelig sige, at baade Kapital og Rente garanteres af Staten, saa vil det dog netop i det Forhold, hvorom der her tales, være ganske uden nogen som helst Betydning. Hvad er det nemlig, Staten garanterer? Det er Obligationer, som udstedes for at skaffe Dækning for Penge, som Staten allerede har udredet. Staten kan ikke derved blive værre stillet, end den er stillet fra første Færd af, nemlig saaledes, at

den skal udrede hele Laanesummen konstant til Laantageren. Der er ikke her Tale om, at Staten, ved at garantere de paagældende Obligationer, paatager sig nogen som helst Forpligtelse ud over, hvad den allerede har paataget sig derved, at den er den direkte Laangiver, som i første Instans yder Laantageren hele Laanet.

Breinholt: Til de Bemærkninger, jeg gerne vilde tillade mig at gøre til de foreliggende Ændringsforslag, hører allerførst den indledende Bemærkning, at jeg med Glæde har læst det ærede Udvalgs Betænkning, i hvilken jeg har fundet mange fortrinlige og sagkyndige Udtalelser, blandt hvilke jeg ikke mindst paaskønner Slutningsudtalelsen om Tyendesporeforeninger. Kun Skade, at disse saa rigtige og velbegrundede Udtalelser kun have givet sig et efter min Formening saa reduceret Udslag i de stillede Ændringsforslag. Ændringsforslagene Nr. 1, 3, 4 og 5 ere alle af en mindre indgribende Betydning. Under Nr. 6 findes derimod et Ændringsforslag angaaende et Forhold, som jeg ved Sagens 1ste Behandling tillod mig stærkt at henvende Opmærksomheden paa, og jeg er Udvalget taknemmelig for, at det har taget Hensyn hertil, men beklageligvis kun et højst minimalt Hensyn, og det uagtet det i Betænkningen udtales: „Udvalget har været enigt i, at det ingenlunde er heldigt, at Lodderne blive for store, det er Lovens Hensigt at skabe Husmandsbrug, men ikke at skabe Parcelsteder eller maaske endog Smaagaarde“. Herefter kunde man være berettiget til at forvente et Ændringsforslag, der forhindrede Skabelsen af Parcelsteder og Smaagaarde, hvad man vilde have opnaaet ved at foreslaa, at det sidste Punktum i § 4 skulde udgaa, medens man nu kun søger at indføre en Begrænsning, der i og for sig siger grumme lidt, thi med lidt god Villie kan der inden for denne Begrænsning meget godt skabes Gaardbrug i Stedet for Husmandsbrug. Det turde nemlig være almindelig anerkendt, at Driften af en Husmandslod med et saa stort Areal nødvendigvis kræver Hestehold. Efter denne Lov kan et stort Areal kun naas, naar Jorden er af daarlig Beskaffenhed, men saadanne store og usle Jordlodder blive ikke gode Husmandsbrug; og naar et saadant Husmandsbrug oprettes, og det saa maa sælges for Statskassens Regning, vil det tillige medføre saa godt som hele Laanets Tab for Statskassen. Til Huse af den her omhandlede Art burde der vistnok aldrig være et større Areal end